

การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มต่อภาระในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท
โรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางสาวนงลักษณ์ ทรงล้ำเจียก

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING GROUP PSYCHO-EDUCATION PROGRAM ON
CAREGIVING BURDEN OF CAREGIVERS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS,
SENA HOSPITAL, AYUTTHAYA PROVINCE

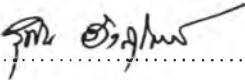
Miss Nonglux Songlamjeak

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2005

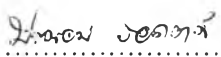
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ   การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มต่อภาวะ
ในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลเสนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย   นางสาวนงลักษณ์ ทรงลำเจียก
สาขาวิชา   การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

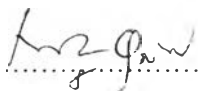

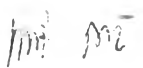
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(นางเพชรี คันธสายบัว)

นงลักษณ์ ทรงลำเจียก : การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มต่อภาระในการดูแล
 ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (A STUDY OF USING
 GROUP PSYCHO-EDUCATION PROGRAM ON CAREGIVING BURDEN OF CAREGIVERS
 OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS, SENA HOSPITAL, AYUTTHAYA PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 106 หน้า

การศึกษานี้เป็นการดำเนินโครงการศึกษาอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาระ
 การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนและหลังการใช้
 โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในเขตความรับผิดชอบ
 ของโรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่
 กำหนดไว้ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม ซึ่ง
 พัฒนาขึ้นตามแนวคิดสุขภาพจิตศึกษาของ Anderson (1980) และกระบวนการกลุ่มของ Marram
 (1978) เครื่องมือกำกับการศึกษาคือ แบบทดสอบความรู้ของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท และ
 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดภาระการดูแล ซึ่งเครื่องมือทุกชุดได้รับการตรวจสอบความ
 ตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้มีค่า KR-20
 เท่ากับ .80 และแบบวัดภาระการดูแลมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .82
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของภาระการดูแลก่อนและหลังดำเนินโครงการ โดยใช้สถิติ
 ทดสอบที (Dependent t-test)

สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ค่าคะแนนภาระในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลทั้งโดยรวม และ รายด้าน คือ ภาระเชิง
 ปรนัยและเชิงอัตนัย หลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม ต่ำกว่าก่อนใช้โปรแกรม
 การสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 17.06, 15.66 และ 15.82
 ตามลำดับ)

สาขาวิชา..... การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.....ลายมือชื่อนิสิต..... นงลักษณ์ ทรงลำเจียก
 ปีการศึกษา 2548 .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4777809036 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORD : GROUP PSYCHO-EDUCATION/ CAREGIVING BURDEN /
CAREGIVER / SCHIZOPHRENIC PATIENT

NONGLUX SONGLAMJEAK: A STUDY OF USING GROUP PSYCHO-
EDUCATION PROGRAM ON CAREGIVING BURDEN OF CAREGIVERS OF
SCHIZOPHRENIC PATIENTS, SENA HOSPITAL, AYUTTHAYA PROVINCE

ADVISOR : PENPAKTR UTHIS, Ph.D, 106 pp.

The objective of this independent project study was to compare caregiving burden of caregivers of schizophrenic patients, Sena Hospital, Ayutthaya province before and after the utilization of group psycho-education program. A purposive sample of 20 caregivers of schizophrenic patients from the responsible area of Sena Hospital, Ayutthaya province who met the inclusion criteria were recruited. The instrument utilized in this study was a group psycho-education program which was developed based on Anderson's psychoeducation concept (1980) and group process of Marram (1978). The monitoring questionnaire was self-test about knowledge of caregivers. Data was collected using the caregivers burden instrument. All instruments were examined for content validity by 4 experts. The reliability of the knowledge -test was reported using KR-20 as .80 and the reliability of the burden scale was reported using Chronbach's Alpha coefficient as .82. Frequency, mean, standard deviation and dependent t-test were used for data analysis.

Major findings were as follows :

The total score as well as objective and subjective domain of caregiving burden of caregivers of schizophrenic patients after using the group psycho-education program was significant lower than that before at $p .05$ ($t = 17.06, 15.66$ and 15.82 respectively).

Field of study...Mental Health and Psychiatric Nursing. Student's signature.....*Nonglux Songlamjeak*

Academic year 2005

Advisor's signature.....*Penpaktr Uthis*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นประสบการณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเป็นกำลังใจ เสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่อาจารย์มิให้ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานสอบ โครงการศึกษาอิสระ และนางเพชรี คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำรวมทั้งกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ของเครื่องมือ ขอขอบคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษาจนจบหลักสูตร ขอขอบคุณ นายแพทย์ทรงพล ชวาลตันพิพัทธ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเสนา ที่ให้โอกาสศึกษา และอำนวยความสะดวกในการศึกษาในทุกๆเรื่อง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ตำราญที่ให้ชีวิต ปัญญา ความเข้มแข็งความอดทน ขอบคุณ น้อง ๆ หลานๆ ครอบครัว ทรงลำเจียก ทุกคนที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ห่วงใย เสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อโสภณ (บิดาผู้ล่วงลับ) ที่เป็นแรงบันดาลใจให้มีกำลังใจและฟันฝ่าอุปสรรคจนถึงช่วงชีวิตที่มีค่ายิ่ง

ขอขอบคุณ คุณจินตนา พารอดและครอบครัว ที่เสียสละเวลาทั้งร่างกายแรงใจ คอยห่วงใยเป็นกำลังใจและสนับสนุนช่วยเหลือให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คุณค่าอันเกิดจากโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ป่วยและครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภททุกท่าน ให้มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่เข้มแข็งตลอดไป

นงลักษณ์ ทรงลำเจียก

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา	8
ขอบเขตการศึกษา.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	48
การดำเนินการศึกษา.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
รายการอ้างอิง.....	82
ภาคผนวก	
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	90
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	91
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	93
ใบยินยอมของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา.....	103
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนการทำกิจกรรมตามโปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม.....	59
2	แสดงค่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแล หลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม.....	65
3.	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว โรคประจำตัว ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย และ ระยะเวลาการดูแลผู้ป่วย.....	68
4.	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ เพศ อาการและพฤติกรรม ระดับการพึ่งพาตนเอง และการใช้สารเสพติดของผู้ป่วย.....	70
5.	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะในการดูแลของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม จำแนกตามรายด้าน.....	71
	คะแนนภาวะเชิงปรนัย ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม จำแนกตามรายข้อ.....	72
7.	คะแนนภาวะเชิงอัตนัย ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม จำแนกตามรายข้อ.....	73